

Категоризация на гъбния патоген *Puccinia pittieriana*, причиняващ обикновена ръжда по картофите за територията на Европейския съюз

Панелът по Здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (EFSA) е извършил категоризация на гъбния патоген Puccinia pittieriana, причиняващ обикновена ръжда по картофите. Категоризацията е извършена за територията на Европейския съюз (ЕС).

Патогенът е единична таксономична единица и съществуват надеждни методи за неговото откриване и идентифициране.

Култивираните картофи (Solanum tuberosum) и домати (Solanum lycopersicum) са основните гостоприемници на P. pittieriana.

P. pittieriana присъства в страните от Южна и Централна Америка (най-често на височина от 3 000 до 4 000 м), но има несигурност относно присъствието му в Боливия и Парагвай. Към този момент не е известно патогенът да се среща на територията на съюза, поради което той е посочен в приложение ПАІ към Директива 2000/29/ЕО¹.

Потенциалното навлизане на *P. pittieriana* на територията на ЕС може да се осъществи главно чрез живи растения гостоприемници и чрез заразена почва, прикрепена към картофени клубени, произхождащи от заразени райони.

Картофите и домати са широко разпространени в ЕС и преобладаващите климатични условия, поне в част от района за оценка на риска, са подходящи за установяването и разпространението на патогена.

Към този момент няма точна информация по отношение на загубите на добив и качество, причинени от патогена в заразените райони.

Въпреки това се очаква, въвеждането и разпространението на *P. pittieriana* на територията на съюза да повлияе на производството на картофи и домати, макар и размера на причинените загуби да не е известен.

¹ Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността (ОВ L 169, 10.7.2000 г.)

Мерките за предотвратяване навлизането на патогена в зоната за оценка на риска включват:

- използване на растителен материал от гостоприемници, отглеждани на площи свободни от вредителя;
- фитосанитарен сертификат за износ за растителен материал от страни, в които патогенът присъства;
- инспекция на растителния материал преди износ в ЕС и във входната точка на съюза.

Мерките за предотвратяване създаването и разпространението на патогена в зоната за оценка на риска включват:

- управление на растителните остатъци;
- използване на устойчиви сортове;
- използване на фунгициди;
- да се ограничи движението на заразен растителен материал, включително растителните остатъци и почвата, прилепнала към клубените.

Химичен контрол:

Панелът по Здраве на растенията е извършил литературно проучване, което е показало, че към този момент няма достатъчно налична информация, относно провеждането на химичен контрол в страните, където *P. pittieriana* присъства.

Има данни, че в Перу, използването на метирам на всеки 7-10 дни намаляват честотата на заболяването.

Проучвания, проведени на място в заразените райони са показали, че фунгицидите оксикарбоксин, пропиконазол и пиракраболид, фолпет, манеб, тирам и цинеб са ефективни при контрола на заболяването.

При проведени проучвания в Еквадор, 12 от 136 картофени сорта са показали достатъчна устойчивост на *P. pittieriana*.

Несигурност

Настоящото географско разпределение на патогена не е добре установено поради липсата на скорошна информация за състоянието на вредителите в страните от Централна и Южна Америка.

Не е известно дали патогенът би могъл да навлезе в ЕС чрез заражена почва, прикрепена към картофени клубени, тъй като липсва информация относно продължителността на живот на телиоспорите в почвата.

Също така, не е ясно, дали плодовете на домати могат да пренасят патогена.

Има несигурност и по отношение на загубите на добив и качество, причинени от патогена в заразените страни, поради липса на скорошна информация.

Източник:

Pest categorisation of *Puccinia pittieriana*; EFSA Journal 2017;15(11):5036 –

<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5036>

Изготвил:

Николай Спасов, младши експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

10.01.2018 г.